

Financier de toekomst

ONE's beleidsaanbevelingen voor de nieuwe Nederlandse regering en Tweede Kamer: tijd voor sterk leiderschap op internationaal niveau

In de komende vier jaar roept The ONE Campaign Nederland op om vooruitgang te boeken ten aanzien van de volgende doelstellingen:

1. Respecteer internationale afspraken en schets een tijdlijn voor het bereiken van de 0,7% ODA/BNI, en verlaag tegelijkertijd geleidelijk het ODA-aandeel van de eerstejaars binnenlandse asielkosten;
2. Steun de modernisering van multilaterale ontwikkelingsbanken (MDB's) en de verdrievoudiging van Wereldbankleningen en -subsidies tegen 2030;
3. Verhoog het ontwikkelingsbudget door beter gebruik te maken van reeds bestaande hulpmiddelen, zoals de speciale trekkingsrechten;
4. Verdubbel de financiering voor klimaatadaptatie en kom de gemaakte COP26 beloften na;
5. Behoud het leiderschap op het gebied van wereldwijde gezondheid, bestrijd te voorkomen ziekten en blijf wereldwijde gezondheidssystemen versterken.

De klok tikt: het is een kwestie van tijd voordat er zich een volgende klimaatramp voordoet. Hogere temperaturen, aanhoudende droogtes, overstromingen en mislukte oogsten komen steeds vaker voor. Meer dan 3 miljard mensen zijn uiterst kwetsbaar voor klimaatveranderingⁱ. Het Afrikaanse continent heeft het minst bijgedragen aan klimaatverandering, met minder dan 4% van de totale broeikasgasemissiesⁱⁱ, maar is de regio die het hardst wordt geraakt in de wereld. Dat terwijl het continent groot potentieel heeft in het genereren van groene energie. Hoge leenkosten bedreigen echter de investeringen die noodzakelijk zijn om dit te realiserenⁱⁱⁱ. Recente analyse door The ONE Campaign toont aan dat lenen op kapitaalmarkten Afrikaanse landen 500% meer kost dan wat ze zouden betalen als er voldoende kapitaal beschikbaar was bij de Wereldbank. Dit zou ertoe kunnen leiden dat Afrikaanse landen tussen 2017 en 2021 tot wel \$56 miljard extra aan aflossingskosten moeten betalen op nieuw aangepane schulden^{iv}.

Aangezien 36 lage-inkomenslanden al een groot risico lopen om in de schulden te raken zal een groeiend aantal lage- en lage-middeninkomenslanden niet in staat zal zijn om te herstellen. Het verhindert ze te investeren in essentiële diensten, zoals gezondheidszorg en onderwijs, of te reageren op de klimaatcrisis. Dit heeft ernstige gevolgen. Niet alleen voor het Afrikaanse continent, maar voor de hele wereld.

De nieuwe Nederlandse regering staat voor de grootste uitdagingen van onze generatie: extreme armoede, ongelijkheid, pandemieën en klimaatverandering. Alleen sterk leiderschap op nationaal én internationaal niveau kan ervoor zorgen dat we deze uitdagingen het hoofd kunnen bieden.

De komende vier jaar zullen we duurzame oplossingen moeten vinden voor uitdagingen zowel in het binnen- als buitenland. Daarom moeten politieke toezeggingen opgevolgd worden door concrete acties om onze wereld eerlijker en rechtvaardiger te maken voor iedereen.

Dit advies schetst hoe beleidsmakers de ambitie, die in de ONE Vote-Verklaring wordt beschreven, kunnen waarmaken. Er worden aanbevelingen gedaan over hoe toekomstige Tweede Kamerleden en de nieuwe Nederlandse regering ervoor kunnen zorgen dat ons land de komende vier jaar zijn internationale verplichtingen met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking en klimaatverandering nakomt.

1. Respecteer internationale verplichtingen en bereik 0,7 ODA/BNI

De toekomstige regering moet een tijdlijn opstellen om het ontwikkelingsbudget (ODA-budget) in 2024 te verhogen naar 0,7% van het BNI, zoals toegezegd in internationale afspraken en diverse aangenomen moties in de Tweede Kamer.

De trends omtrent het 0,7%-doel zijn niet geruststellend. Tussen 2020 en 2021 daalde het officiële ontwikkelingsbudget van Nederland met 7%, wat de regering verantwoordde met economische moeilijkheden berekend in lijn met de geschatte daling van het BBP. Uit voorlopige gegevens blijkt dat ODA-uitgaven in 2022 met 30% stegen, maar de helft van deze stijging zal besteed worden aan asielkosten binnen Nederland^v.

De begroting voor 2024^{vi} laat zien dat het ontwikkelingsbudget, ondanks deze positieve stappen, toch weer gekort wordt. Nog meer geld dat bedoeld was voor ontwikkelingsprojecten wordt overgeheveld naar bekostiging van de eerstejaars asielkosten in Nederland. Dit bedraagt 20% van het gehele ontwikkelingsbudget in 2024.

Natuurlijk is het belangrijk dat Nederland genoeg middelen uittrekt voor de opvang van gevluchte mensen. Maar: de kosten van asielopvang mogen niet concurreren met het ontwikkelingsbudget. Beide prioriteiten zijn even belangrijk. Het ODA-budget is bedoeld voor lage- en middeninkomenslanden en de problemen waar zij vandaag de dag mee te maken hebben, zoals het verminderen van conflicten, klimaatverandering, toegang tot gezondheidszorg en het terugdringen van extreme armoede.

Kasschuiven om urgente crises aan te pakken, zoals eerder gedaan ook door zowel de huidige als de vorige regering, bieden geen structurele oplossing. De toekomstige regering zal deze trend moeten doorbreken en de erfenis van het huidige parlement moeten oplossen zonder kasschuif toe te passen.

2. Steun de modernisering van multilaterale ontwikkelingsbanken en de verdrievoudiging van Wereldbankleningen en -subsidies tegen 2030

Sinds de COVID-19-pandemie hebben getroffen maatregelen door rijke landen, om de binnenlandse inflatie te beperken, geleid tot een zware economische realiteit voor lage- en middeninkomenslanden. Door stijgende rentetarieven, vooral in de Verenigde Staten, worden leningen en schulden steeds onhoudbaar voor veel landen. Deze landen hebben vrijwel geen andere keuze dan extra kosten te dragen en pijnlijke beslissingen te nemen, zoals het uitstellen van ambtenarensalarissen in Kenia^{vii}, of het bezuinigen op gezondheidszorguitgaven^{viii} of sociale bescherming^{ix} zoals respectievelijk in Ghana en Angola.

Multilaterale ontwikkelingsbanken zijn opgericht om op deze uitdagingen te reageren en kapitaal te verschaffen tegen veel lagere tarieven - en ze zouden veel meer kunnen doen. Afrikaanse ministers van Financiën hebben opgeroepen tot een aanzienlijke toename van goedkope publieke financiering om landen te ondersteunen in hun strijd tegen armoede en om veerkracht op te bouwen tegen klimaatverandering. Belangrijk hierin is het in staat stellen van de Wereldbank om financiering te verdrievoudigen en tot wel \$1 biljoen te kunnen vrijspelen voor lage- en middeninkomenslanden in het komende decennium^x.

Om ervoor te zorgen dat de MDB's beter, groter en beter inspelen op de behoeften van deze landen, moet Nederland:

- Duidelijk stelling nemen voor de hervormingsagenda van het *Capital Adequacy Framework*^{xi}. Zo kunnen MDB's het gebruik van bestaand kapitaal optimaliseren, onder meer door hun risicobeoordeling te

herzien en meer gewicht te geven aan *callable capital*, om potentiële financiering te maximaliseren en tegelijkertijd de financiële stabiliteit en AAA-kredietstatus te behouden;

- De verhoging van leencapaciteit van MDB's door kapitaalverhoging te steunen, om de uitdagingen van vandaag naar behoren te gaan;
- Zich inzetten voor een verdrievoudiging van de *Internationale Development Association* (IDA) van de Wereldbank, door bijdragen van donoren te verhogen en hervormingen door te voeren om middelen nog beter te benutten. Dit zou het debat over meer grondige hervormingen binnen het systeem van MDB's kunnen stimuleren, om nog meer middelen effectiever in te zetten^{xii}.

3. Verhoog ontwikkelingsfinanciering om een veilige, stabiele en duurzame toekomst te waarborgen

Het Afrikaanse continent is een cruciale strategische partner voor Europa in de strijd tegen klimaatverandering. Afrika heeft enorme reserves aan belangrijke mineralen, een aanzienlijke potentieel om zonne-energie op te wekken en ecosystemen die aanzienlijke hoeveelheden koolstof kunnen opslaan. Om dit potentieel te verwezenlijken is er jaarlijks \$1 biljoen aan klimaatfinanciering nodig tot 2030^{xiii}. Nederland dient daarom investeringen in partnerlanden snel op te schalen. Nederland zou:

- Ten minste 30% van zijn speciale trekkingsrechten (SDR's)-toewijzingen via MDB's moeten hergebruiken^{xiv} en zich moeten verbinden tot het financieren van het hybride kapitaalmodel van de Afrikaanse Ontwikkelingsbank om de gemaakte belofte van \$100 miljard na te komen. Tijdens de AU-EU-top in 2022 heeft Nederland toegezegd bij te dragen aan de internationale doelstelling om \$100 miljard aan speciale trekkingsrechten te recyclen naar kwetsbare landen^{xv}. Vanwege capaciteitsbeperkingen van de belangrijkste mechanismen voor gerecyclede SDR's bij het IMF, het *Poverty Reduction and Growth Trust* en het *Resilience and Stability Trust* zijn nieuwe mechanismen vereist. De Afrikaanse Ontwikkelingsbank heeft samen met de Inter-Amerikaanse Ontwikkelingsbank een voorstel gedaan om SDR's te gebruiken als onderdeel van een hybride kapitaalinstrument dat op commerciële markten zal worden benut om drie tot vier keer het geleende SDR-bedrag op te halen. Als dit plan slaagt, zou dit niet alleen de impact van SDR's vergroten, maar het zou ook een model bieden dat andere MDB's kunnen overnemen en waarop ze kunnen voortbouwen^{xvi}.

4. Kom de belofte voor financiering van klimaatadaptatie na

Volgens een recente enquête maakt een derde van de Nederlandse burgers zich zorgen over klimaatverandering, terwijl bijna 40% aangeeft weinig tot geen vertrouwen te hebben dat de Rijksoverheid voldoende doet om de klimaatdoelen te halen^{xvii}.

Hoewel Afrikaanse landen historisch gezien het minst hebben bijgedragen aan de koolstofuitstoot, dragen ze nu de grootste lasten van klimaatverandering. De 10 meest klimaatgevoelige landen ter wereld bevinden zich in Afrika en omvatten meer dan 150 miljoen mensen^{xviii}. Terwijl de urgentie voor acute aanpassing toeneemt, is het vertrouwen tussen Nederland en welvarende landen en Afrika ondermijnd door gebroken beloften op het gebied van klimaatfinanciering. Om deze kwalijke trend om te keren, dient Nederland:

- Ervoor te zorgen dat de wereld zich houdt aan de beloofde \$600 miljard tegen 2025^{xix}, en het stellen van nieuwe en ambitieuze klimaatfinancieringsdoelen tijdens COP28. Nederland zou het voortouw moeten nemen bij het dichten van het financieringstekort van \$16,7 miljard. De ontbrekende \$16,7

miljard is slechts een fractie van wat Nederland en veel andere EU-landen jaarlijks uitgeven aan subsidies voor fossiele brandstoffen. De financieringsdoelstelling van \$100 miljard per jaar moet nieuw en aanvullend zijn op het ontwikkelingsbudget (ODA-budget) en gelijkwaardig verdeeld worden tussen mitigatie en adaptatie^{xx}.

- **Ervoor te zorgen dat de collectieve financiering voor klimaatadaptatie aan ontwikkelingslanden in 2025 verdubbeld is ten opzichte van 2019, zoals beloofd in Glasgow.** Van de \$83,3 miljard aan klimaatfinanciering die in 2020 werd verstrekt, ging slechts 28,6% naar adaptatieprojecten^{xxi}.
- **Nederland moet zijn *fair share* bijdragen en de toegezegde EUR 1.8 miljard klimaatfinanciering realiseren.** In lijn met de Internationale Klimaatstrategie^{xxii} en aanbevelingen van de Adviesraad Internationale Vraagstukken^{xxiii} moet de helft daarvan uitgegeven worden aan adaptatie. Dat betekent dat tenminste 50% van de toegezegde publieke middelen, oftewel EUR 450 miljoen per jaar, aan adaptatie moet worden besteed.

5. Investeer in menselijke ontwikkeling

In 2022 was in 9 van de 10 landen sprake van dalende levenskwaliteit op het gebied van gezondheid, onderwijs en gendergelijkheid. Een negatieve trend die zich voordeed na 32 jaar van vooruitgang^{xxiv}. Nederland zou langetermijnbeleid, financiering en adequate systemen moeten ondersteunen die zich richten op het bieden van effectieve voorzieningen en het bevorderen van menselijke ontwikkeling. Dit is cruciaal in het aanpakken van onderling verbonden en gemeenschappelijke uitdagingen, zodat mensen kunnen genieten van een goede kwaliteit van leven met rechtvaardige en onpartijdige toegang tot onderwijs en gezondheidszorg. We mogen niet vergeten dat de les van de COVID-19-pandemie was dat de gezondheid van mensen in Nederland mede afhankelijk is van de gezondheid van mensen elders.

Nederland moet zijn leiderschap op het gebied van wereldwijde gezondheid behouden, door voorkombare ziekten te bestrijden en wereldwijd gezondheidssystemen te versterken, en zo voorbereid te zijn en te kunnen reageren op pandemieën. Het is daarom belangrijk om initiatieven zoals de *Global Fund* en de *Gavi Vaccine Alliance* te blijven ondersteunen met voldoende financiering. Dit vereist een ambitieuze en snelle implementatie van de Nederlandse mondiale gezondheidsstrategie, die in 2022 werd gepubliceerd^{xxv}.

ⁱ Intergovernmental Panel on Climate Change, Working Group II. [Climate Change 2022: Impacts, Adaptation and Vulnerability, 2022.](#)

ⁱⁱ Carbon Disclose Project, Africa Report. [Benchmarking progress towards climate safe cities, states and regions, March 2020.](#)

ⁱⁱⁱ ONE Data Dives. [The collateral damage of rising interest rates, September 2023.](#)

^{iv} ONE Data Dives. [The collateral damage of rising interest rates, September 2023.](#)

^v Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. [Voorlopige DAC-gegevens voor 2022. Persbericht van 13 april 2023.](#)

^{vi} Rijksoverheid, HGIS - [nota Homogene Groep Internationale Samenwerking Rijksbegroting 2024.](#)

^{vii} Reuters, Article. [Kenyan presidential adviser rules out default as cash crunch delays salaries, April 11, 2023.](#)

^{viii} ActionAid, Report. [The Care Contradiction: The IMF, Gender, Austerity, October 2022.](#)

^{ix} UNICEF, Report. [The Looming debt Crisis in Eastern and Southern Africa: What it Means for Social Sector Investments and Children, September 2021.](#)

^x Le Monde. [Africa is part of the solution to end global warming, 21 June 2023.](#)

^{xi} ONE Data Dives. [Unlocking a trillion dollars for development, April 14, 2023.](#)

^{xii} Center for Global Development, Notes. [An ambitious IDA for a decade of crisis, July 17, 2023.](#)

^{xiii} High-Level Expert Group on Climate Finance, Report. [Finance for Climate Action: Scaling up investment for climate and development, November 2022.](#)

^{xiv} En zo invulling geven aan de aanbeveling van de Adviesraad Internationale Vraagstukken in hun [advies 'Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak'](#) dat op 26 oktober 2023 gepubliceerd is.

^{xv} 6th AU-EU Summit, Final Declaration. [A Joint Vision for 2023, February 18, 2022.](#)

^{xvi} Mark Plant from Center for Global Development, Blog Post. [A Valentine's Day Gift for the AfDB's Campaign for SDR Recycling – But now we need more heart, February 15, 2023.](#)

^{xvii} TNO-rapport. [TNO 2022 P10568 Burgers over klimaatbeleid: een onderzoek naar zorgen en oplossingen, September 2022.](#)

^{xviii} ONE Data Dives. [How Africa can help drive global climate change solutions, August 8, 2023.](#)

^{xix} United Nations Framework Convention on Climate Change. [Glasgow Climate Pact, 13 December 2021.](#)

^{xx} In lijn met de aanbevelingen van de Adviesraad Internationale Vraagstukken in hun [advies 'Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak'](#) dat op 26 oktober 2023 gepubliceerd is.

^{xxi} ONE Data Dives. [How Africa can help drive global climate change solutions, August 8, 2023.](#)

^{xxii} Rijksoverheid. ['Internationale Klimaatstrategie: van ambitie naar transitie', d.d. 7 oktober 2022.](#)

^{xxiii} AIV-advies 'Klimaatrechtvaardigheid als noodzaak', d.d. 26 oktober 2023.

^{xxiv} Ontwikkelingsprogramma van de Verenigde Naties. ['Uncertain times, unsettled lives: shaping our future in a transforming world', Human Development Report, 2022.](#)

^{xxv} Rijksoverheid. [Wereldwijde gezondheidsstrategie, oktober 2022.](#)